

ועדת איכות סביבה וקיימות – השקת פרויקט "עיר חיה" 3.5.23 :

נכחים:

רו"ח מאיה אלדר – סמנכ"לית פרויקטים, עיריית הרצליה
עו"ד יונתן יעקובוביץ – חבר מועצה ויו"ר ועדת איכות סביבה וקיימות
גב' טל עברון – מנהלת מחלקת פיתוח סביבתי
מר עמרי משעלי – מנהל מחלקת איכות הסביבה
מר עדי חמו – מנהל מחלקת הבריאות
גב' ליאורה ברנר – מנהלת אגף תכנון ומחלקת תכנון בר קיימא
גב' דנה ריט הרשקוביץ – מנהלת מדור חינוך לקיימות
גב' דניס בלמקר – מנהלת מדור מניעת מפגעים ורישוי סביבתי
גב' דפנה נצראל – מזכירת היחידה
גב' אנה טאוב – רכזת חקלאות עירונית וצמצום פסולת
מר אלון טננבאום – מנהל מדור מדיניות אקלימית
מר ירון קריב – ממונה אנרגיה עירוני
מר שי ושדי – רכז חינוך לקיימות בבתי הספר היסודיים.
מר איתן נויבאואור – מנהל פרויקטים מאגף גנים ונוף.
ווטרינרית ד"ר אריאלה רוזנצוויג – מנהלת תחום חיות הבר ב"חיים בסביבה"
מר ניר גירון – סמנכ"ל תחום קהילה ואקלים ב"חיים בסביבה"
מר אייל פביאן – חבר מועצה
גב' גבי שני – מנכ"לית קרן מדמון
מר יואב קרמר – קרן מדמון
גב' אלה אבין – יו"ר עמותת נוח
עו"ד ענבל קידר – עמותת נוח
גב' קרני? – עוזרת אקולוג של עיריית נתניה
מר גדעון בוק – נציג ציבור
מר יואל חדידה – נציג ציבור
גב' מאיה ראם – יו"ר עמותת קהילה למען בע"ח בהרצליה
גב' תמי בית אור – פעילה בעמותת קהילה למען בע"ח בהרצליה
מר אריה פלדי – נציג ציבור ומקב' ותיקים בסביבה

עמרי משעלי: אני שמח שהוועדה התכנסה פרונטלית אחרי זמן רב שזה לא קרה. הועדה הנוכחית עוסקת בפרויקט "עיר חיה" – עיר ידידותית לחיות הבר. במפגשים הבאים נעסוק בפסולת, משאב הים והחופים, באתרי הטבע העירוני. נרצה לשמוע גם מכם לגבי הנושאים החשובים לכם.

יונתן יעקובוביץ: נושא איכות הסביבה הוא בנפשי. אוהב לראות פה את הארגונים והמתנדבים השונים שפועלים. אתם הכוח שלנו בשטח לעשות את השינויים שצריך לעשות ואני מאוד מעריך את זה. מאחל לנו פעילות פורה של הועדה.

מאיה אלדר: אני גאה מאוד במחלקה לאיכות הסביבה ושמחה לראות פה את העמותות היושבות סביב השולחן. השת"פ שיוצג פה הוא פייולט ראשוני מסוגו ואנחנו כעיר מובילה נקדם את השמירה על בע"ח וחיות הבר. בדומה קיים גם פרויקט "חיפושית" שהוא מיזם ניטור אזרחי, שמוביל שי ושדי וצובר תאוצה והצלחה. אני רוצה לומר תודה רבה לכל מי שהגיע.

אריאלה רוזנצוויג הציגה את הפרויקט (המצגת תצורף לסיכום זה): ארגון "חיים וסביבה" הוא המוביל את המיזם ומאגד תחתיו את כל ארגוני הסביבה. אני שמחה ומתרגשת שהפרויקט יוצא לדרך. אני עובדת עם חיות בר למעלה מ-20 שנה. חיות שמגיעות לבית החולים עוברות מס' רב של שלבים ותהליכים שיקומיים וכו', אך השלב המספק ביותר הוא שלב השחרור חזרה

לטבע, ההשבה. לצערי, אנחנו רואים יותר ויותר "לקוחות חוזרים". מרביתם כתוצאה מפעילות האדם. מלכודות, הדברה, בניה, פסולת, גינון, זיהום אור ועוד. העיר היא שמורת טבע. אמנם לא מוכרזת, אך בערים חיות מאות אלפי פרטים של בע"ח וחיות בר. אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסביבה העירונית.

המודל של "עיר חיה" הוא מודל ראשוני מסוגו שיוצר מנגנונים שמביאים לצמצום הפגיעה בחיות הבר. קיימים מגוון מודלים ברחבי העולם של השבת בעלי חיים, אך זהו המודל הראשון בעולם שמונע פגיעה.

גב' גבי שני: המטרה היא לפתח בהרצליה את המודל, כך שבעתיד ניתן יהיה להזמין רשויות אחרות לשכפל אותו, בערים אחרות.

יונתן יעקובוביץ: אנחנו מברכים על הבחירה בהרצליה ואשמח שתרחיבו מעט למה דווקא הרצליה? למה לא ב"ש או חיפה? בהן יש יותר חיות בר.

אריאלה רוזנצוויג: כיוון שזו הנקודה. שלא צריך חזירי בר ברחובות, כדי להבחין שקיים פה טבע אדיר בתוך העיר. אנחנו צריכים להבין שיש בעיר הזאת עוד "תושבים" שאנחנו לא סופרים.

"הרצליה הרימה את הכפפה ראשונה". יש כאן תושבים פעילים ומחלקת איכות סביבה חזקה. אתם מקדמים חוק עזר עירוני לקבלנים שמחייב סקר בע"ח לפני תהליכי פינוי ובינוי. קיים מיזם "חיפושית" של מדע אזרחי ועם 4,700 תצפיות וכו'. המחויבות העירונית לתחום היא בלתי רגילה. המנכ"ל חרת את הנושא על דגלו ומחלקת איכות הסביבה הם שותפים מדהימים.

מאיה ראם: היוזמה לא רק מלמעלה מהעירייה, אלא גם מהתושבים שפעילים.

ליאורה ברנר: אנחנו מקדמים מסמך עם היזמים לגבי הנחיות של מה לבדוק ואיך לפעול בנושאי הבניה והתפעול של אזורי בניה מול נושא הטיפול בבעלי חיים, לא רק במתחמי פינוי בינוי, אלא גם בשטחים הפתוחים.

איל פביאן: לצערי כל האזור שלנו הולך להשתנות בעשור הקרוב ותהיה תוספת בנייה משמעותית. אם באמת אין עדיין מודל כזה בעולם, יש פה הזדמנות להרצליה להיות מובילה עולמית.

יונתן יעקובוביץ: הייחודיות פה היא בכך שזה נעשה ברמה העירונית. דבר שלמרות שיכול להתקיים במוסדות כמו האיחוד האירופי, אנחנו דוגמה למה שניתן לעשות ברמה העירונית.

יואל חדידה: אדמת החמרה היא איזור גידול משמעותי ביותר למגוון הביולוגי העצום שקיים פה.

תמי בית אור: אצלנו בקהילה אנחנו ממתעסקות הרבה בנושא של העצים ויש בעיר שלנו הורדת עצים רבה וצריך להתייחס לזה.

אייל פביאן: בוועדה לתכנון ובניה העברנו החלטה שבכל פרויקט בהרצליה אנחנו עושים מאזן עצים כך שכמות העצים אחרי הפרויקט תהיה זהה או יותר. בנוסף, יש הנחיה של ראש העיר לשאוף לעצים בוגרים ככל האפשר.

אריאלה רוזנצוויג: גיזום של עצים ושיחים הם גורם פגיעה משמעותי. עלינו לתת לנושא מענה גם בפעולות עירייה וגם בפעילות התושבים/ות. רט"ג הוציאו הנחיה לא לגזום בין החודשים מרץ ליולי למטרות אסתטיות אלא רק למטרות בטיחותיות.
מאיה אלדר: חשוב שפתרונות יהיו ישימים ויעלו בקנה אחד עם פעילות הרשות.

גדעון בוק: כשאני מוצא צב יבשה מה לעשות איתו? מה אני עושה עם חיות בר שאני מוצא?

עומרי משעלי: זה תלוי מקום וסיטואציה, בדיוק בשביל זה המיזם קם. אנחנו בוחנים מספר רב של אתרים להשבת בעלי חיים. (rewilding). במיזם החיפושית יצאנו לקמפיין לניטור חיות בר והדבר המדהים הוא שזה ניתן לביצוע בכל מקום וסיטואציה: בהליכה ברחוב, בכיתה עם המורה, בפעילות משפחתית וכו'...

המשך מצגת- מצ"ב..

סבב להתייחסות:

ירון קריב: לגבי התייחסות לתאורה - אין שום סיבה להעיר גינות שכונתיות כל שעות החשכה.
מאיה אלדר: יש דרישה של התושבים. מעניק תחושת ביטחון.
ירון קריב: ניתן להתקין גלאים/חיישנים שהתאורה תונמך. יש בקרה שניתן לשלוט בתאורה. רק צריך לקבל החלטות.
ליאורה ברנר: מקדמים מסמך הנחיות לתכנון בר קיימא וניתן שם את הדעת גם לגבי זיהום אור.

יואל חדידה: יש להתייחס לנושא התייעול וביטון תעלות. אין צורך בבטון וזה פוגע בבע"ח.
מאיה אלדר: הפיתוח בהרצליה פוגע בבתי הגידול. האם יש בתכנית גם הנחיות לאזורי גידול של בע"ח /מדיניות של אזורי הטבע?

עמרי משעלי: יש מדיניות בנושא תכנון בר קיימא, מחלחול וזיהום אור וכו' ועד להשבה בעתיד.
תמי בית אור: אני מייצגת גם את קהילת מאכילי חתולי רחוב. אנחנו עובדים בשיתוף פעולה עם ד"ר מורדוך (הוטרניר העירוני) אבל יש פערים, הדברים לא נעשים מספיק מהר. הגענו למצב שאנחנו קורסים כלכלית ואנחנו מעקרים ומסרסים על חשבוננו. החתולים הם גורמי פגיעה בחיות הבר. אנחנו בעד הרחקת החתולים מהרחובות. העיר מפוצצת בגורים עד סוף עונת ההמלטות ואנחנו נראה עליה קשה ומשמעותית בחתולים.

אייל פביאן: 1. לגבי נושא סירוס חתולים העליתי את הנושא מס' פעמים במועצת העיר. בנוסף, ביקשתי שיהיה אדם ממונה על נושא בע"ח (פרט לוטרניר), שישב בוועדות והשיבות השונות וייצג את האינטרס של שמירה על רווחת בע"ח. הדברים לא נעשים מספיק מהר. התשובות לא מספיק טובות. אין מספיק נתונים ובקרה. תושבים מבקשים פינות מנוחה/שעשוע לחיות.
2. האם התכנית כוללת התייחסות לחינוך בבתי הספר ובתנועות הנוער?

עמרי משעלי: התכנית כוללת את מינהל החינוך עם בתי הספר והגנים. עדיין לא בתנועות הנוער אבל התכנית ממשיכה לשנה נוספת ותרחב בשנה הבאה ביחד עם תכנית "החיפושית"..

ליאורה ברנר: החשיפה של הציבור משמעותית ביותר. חשוב להעלות את המודעות של התושבים ושגם יידעו מה ולאן לפנות בנושא.

אריה פלדי: יש נושא שהוא מאוד אקוטי. הגנה על קבוצת שרקרקים שמקננת בין אפריל לסוף יוני, במצוק של השונית פינת רח' העוגן. צריך לחשוב איך להגן על הנכס הזה בהרצליה ולמנוע כניסת רכבים.

יונתן יעקובוביץ: נקיים פגישה בנושא זה בהקדם.

יואב קרמר: השבה / rewilding זה חשוב. שווה לחשוב איך עושים את זה נכון.

עדי חמו: אני מציע להקים בבית קינן מציג וירטואלי /אור קולי עם התייחסות לשינויי האקלים.

טל עברון: שהתכנית תכיל התייחסות גם לגגות ירוקים לנושא משיכת בע"ח או השבה. לייצר מעברים אקולוגים שיגנו על בע"ח שהתמעטו בגלל חציית כבישים. הנחיות מדויקות למבקרים / למשתמשים באתרי הטבע. החינוך של הציבור הוא קריטי להצלה ושמירה על הטבע. לדוגמא: פחי אשפה באתרי טבע הם מפגע אדיר. בכוכב יאיר (יער הרקפות) דאגנו לחינוך של כל ציבור המטיילים והגדרנו מה מותר באתרים הללו ומה לא.

ענבל קידר: לעירייה יש סל משאבים גדול ומיידי. ניתן לצרף דיוור לחשבונות הארנונה הנשלחים לתושבים. להעביר עלונים של רשות הטבע והגנים בנושא מידע על גיזום לדוגמא. לגבי מוקדי הפגיעה – שווה למפות ולהבין האם יש בהם סיכון יתר וכיצד למנוע אותו. **אלה אבין:** אוכל לחתולים – אנשים משאירים שאריות אוכל שמהוות מפגע תברואתי ואסתטי וגם פוגעות בחתולים כי מדובר באוכל שלא מותאם להם. אנחנו כעמותה מקיימות כנסי הסברה בנושא האכלת חתולים ואיך ליצור שיתוף פעולה בין התושבים לרשויות האכיפה. נוכל לקיים כנס כזה גם אצלכם בהרצליה.

יונתן יעקובוביץ: ברמת הבניה והיזמים חשוב מאוד לראות איך אנחנו יוצרים פיקוח ואכיפה בנושא. לא רק לתת ליזמים מסמך אלא גם לוודא שההנחיות אכן מבוצעות. **ליאורה ברנר:** שאלת הפיקוח היא באמת סוגייה.

תמי בית אור: העירייה לא אפשרה לגעת בחיות הבר כדי לא לעבור על החוק ולפעול ללא אישור של רט"ג. אנחנו רכשנו מכספנו טכנולוגיות ופעלנו כדי להציל בע"ח.

יונתן יעקובוביץ: יש פה אנשים עם תשוקה לעניין. התושבים הם נכס חשוב. לנו כעירייה יש גם אחריות שילוחית מול רט"ג. עירייה היא גוף מסובך יותר ויש לנו גם אילוצים. אנחנו צריכים למצוא את המנגנון הנכון ואופן התיאום, כדי שנוכל לעבוד ביחד.

תמי בית אור: הצלחנו להשיג אישור פינוי בע"ח מרט"ג. התארגנו ואנחנו פועלים בשיתוף "חיים בסביבה" ויחד עם ד"ר מורדוך, הווטרנר העירוני. נמשיך את השיח בפגישתנו בנושא. **יונתן יעקובוביץ:** אני רוצה לחזק את מיפוי חיות הבר. בנוסף, בעבר ניסיתי לקדם הקמה של שמורת צבי ים לסיוע והצלת צבי הים, כי כרגע הביצים משוכנות ובוקעות בחוף דור ויש שם כרישים, כך שזה ממש "בופה" עבורם. זאת מעבר לעובדה שהרצליה היא אחד מהמקומות שבהן יש הכי הרבה הטלות של ביצי צבי ים בארץ. מבקש לקדם זאת מול רט"ג.

עמרי משעלי: הנושא נבדק. רט"ג לא יתנו להקים פה "שמרצביות" עד שלא תהיה שמורת טבע.

יונתן יעקובוביץ: לסיכום, תודה רבה לכל מי שהגיע לכאן היום והקדיש מזמנו, מברך את המיזם הייחודי ונתראה בוועדות הבאות.